

nové město

1/2021 - ROČNÍK 30 (24)

A portrait of Margaret Karamová, a woman with dark hair and glasses, smiling. She is wearing a red cardigan over a black top and a gold chain necklace. The background is a blurred indoor setting with framed pictures on the wall.

**MARGARET
KARRAMOVÁ,**
prezidentka
Hnutí fokoláre

6/ Noemi Komrsková: Nově uchopit bratrství

15/ Návrat ke kořenům - Trident, město na křižovatce

20/ Hnutí fokoláre má novou prezidentku

MILÍ ČTENÁŘI,

někteří z Vás dostali v minulém čísle informační dopis o způsobu **platby předplatného (roční předplatné je 550 Kč)**. V případě, že evidujeme předplatné za ročník 2020, je údaj na obálce **zaplacen do: 2012** (nikoliv 122020, jak jsme uvedli v dopise). Omlouváme se za nepřesnost.

Pokud na náš **účet před uzávěrkou č. 1/2021** již dorazila Vaše platba za rok 2021, měl by se na obálce ukázat údaj **zaplacen do: 2112**. Budete-li **předplatné teprve hradit**, prosíme, uveďte **Váš VS (viz obálka nebo složenko vložená do minulého čísla)**.

S přáním radostných dnů
Jana Nováková a Ludmila Šturmová

Redakce: Nové město – časopis
Barvičova 85, 602 00 Brno,
tel.: 721 630 119
e-mail: novmesto@volny.cz

Objednávky:
tel.: 733 798 155,
e-mail: novmesto-casopis.adm@volny.cz

Roční předplatné: 550 Kč.
Bankovní spojení:
UniCredit Bank, Czech Republik, a. s.
Praha č. ú. **6043141003**, kód banky: **2700**.
IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003
Swift: BACXCZPP

„Nadační fond časopisu Nové město“ vás zve ke spolupráci

- šířením časopisu a získáváním nových předplatitelů
- finančně, jak jednorázově, tak pravidelně

Bankovní spojení: č. účtu: 43-2646440207/0100
IČ: 28465059,
nfcasopisunovmesto@volny.cz, m: 00420 602 341 682

nové město

Časopis Hnutí fokoláre – 1/2021, vychází 10x ročně, ročník 30 (24) – 30. ročník od vzniku československé verze, 24. ročník samostatné české verze.
■ Vydává Dílo Mariino (Hnutí Focolare) – ženská část, Strašovská 841, 190 17 Praha 9 - Vinoř, IČO: 45247935 ■ Časopis je v distribuci též v Knihkupectví Paulínky, Jungmannovo nám. 18, Praha 1. ■ Roční předplatné: 550 Kč. Bankovní spojení: UniCredit Bank, Czech Republik, a. s. Praha č. ú. 6043141003, kód banky: 2700. IBAN: CZ71 2700 0000 0060 4314 1003 Swift: BACXCZPP ■ Zodpovědný redaktor: Mgr. Ludmila Šturmová
■ Administrativa redakce: Jana Nováková ■ Redakční rada: Anežka Benešová, Štěpán Filčík, Ing. Milena Honetschlägerová, Ing. Jiří Kratochvíl, Mgr. Marie Koukolová, doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D. ■ Překlady a redakční spolupráce: Mgr. Veronika Matiašková, Mgr. Zdeňka Růžičková, Marie Slavíková, PhDr. Drahomíra Syřůčková, Ing. Zdeněk Vích, CSc. ■ Grafická úprava a zlom: Grafika Vodička & Dezortová ■ Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33,155 00 Praha 13 - Stodůlky ■ ISSN 1212 - 0782 ■ Reg. číslo: MK ČR E 7868. Novinová zásilka - Povolila ČP, s.p., OZ Praha, č.j. NP 1362/1994. Ze dne 27. 6. 1994 ■ Nové město ve světě vychází celkem ve 36 vydáních ve 22 jazycích ■ Objednávky slovenského časopisu Nové mesto zasílejte na adresu: Nové mesto, Bjornsonova 6, 811 05 Bratislava, Slovensko - e-mail: novmesto@nexta.sk ■ Titulní strana: Prezidentka Hnutí fokoláre Margaret Karamová. Foto: Tiskové středisko HF

OBSAH

Mohlo by vás zajímat

- 3/ „Zakázaný Bůh“
„Rodina Amoris laetitia“ – webové stránky
Na pomoc postiženým zemětřesením

Ohlédnutí

- 4/ Adolf Kajpr, jezuitský mučedník a následovník evangelia

Zamyšlení

- 5/ Otázky nad lidskými právy (Mons. Václav Malý)

Člověk v dnešní době

- 6/ Nově uchopit bratrství
(Rozhovor s Mgr. Noemi Komrskovou)

Vztahy, rodina, společnost

- 8/ „O fanatismu – Když je náboženství nemocné“
10/ Trojnásobný rok rodiny

Posezení s členkou

- 11/ Sdružení sv. Ludmily na Tetíně

Slovo života

- 12/ „Ukaž mi své cesty, Hospodine,
a pouč mě o svých stezkách.“ (Žalm 25,4)

Život ze Slova

- 13/ Na hraně (Svědectví Václava Zvěřiny)

Duchovní inspirace

- 14/ Tváří v tvář neřešitelným problémům
(Chiara Lubichová)

Z Hnutí fokoláre

Návrat ke kořenům

- 15/ Trident: město na křižovatce

Z Hnutí fokoláre

Setkání s Chiarou

- 17/ Co jsem slyšela na počátku (Svědectví trapistky
sr. M. Růženy od Ježíše opuštěného)

Z Hnutí fokoláre

Ze života gen

- 18/ Radost (nejen) pro gen: Koncert Gen Rosso
Už mě nebaví být „princezna Tereza“
(Rozhovor s Terezou Menšíkovou)

Z Hnutí fokoláre

- 20/ Hnutí fokoláre má novou prezidentku

Komiks

- 21/ Pohorky z lásky

(Za)myšlenka

- 22/ Hráli jsme si – a ejhle...

- 23/ Doplnovačka
Pipo a Tipo

„Zakázaný Bůh“

Od 7. ledna vysílá ČT2 vždy ve čtvrtek od 21:30 hodin třináctidílný seriál „Zakázaný Bůh“, který mapuje historické momenty působení katolické církve u nás od konce druhé světové války až po pád komunistického režimu v roce 1989.

Jako jeden z historiků jsem byl přizván ke spolupráci na přípravě seriálu, který zmiňuje důležité události i osobnosti zmíněného období, například zásahy proti klášterům – takzvanou akci K, postavy Josefa Berana či Františka Tomáška. Současně vedle hrdinů, pronásledovaných křesťanů a světlých

momentů, kdy se církev úzce propojila s národem, připomíná také kontroverzní momenty a selhání, které například symbolizuje prorežimní kněz Josef Plojhar nebo aktivita Sdružení katolických duchovních Pacem in terris. Dle mého názoru se realizátorům jejich záměr podařilo dobře zpracovat a rád seriál doporučuji. Zájemci mohou zhlédnout již odvysílané díly formou i-vysílání České televize www.ceskatelevize.cz/ivysilani/podle-data-vysilani. *Jaroslav Šebek*

Webové stránky s podklady k roku rodiny

Papež František vyhláší počínaje 19. březnem v souvislosti s pátým výročí zveřejnění apoštolské exhortace Amoris laetitia (s podtitulem O lásce v rodině) zvláštní rok „Rodina Amoris laetitia“ (viz též str. 10).

Rok věnovaný rodinám vyvrcholí 10. světovým setkáním rodin, plánovaným na červen 2022 v Římě. Prostřednictvím duchovních, pastoračních a kulturních iniciativ papež František zamýšlí oslovit všechna církevní společenství na světě a povzbudit každého jednotlivce, aby byl svědkem rodinné lásky.

Úřad pro laiky, rodinu a život připravil k této příležitosti zvláštní internetové stránky www.amorislaetitia.va, které poskytují v pěti jazycích (anglicky, francouzsky, španělsky, portugalsky a italsky) informace a materiály k prožívání tohoto roku, jehož cílem je šířit křesťanské učení o rodině v kontextech problémů naší doby, lépe se obeznámit s textem apoštolské exhortace a učením papeže Františka a povzbudit biskupské konference, diecéze, farnosti a laická hnutí k větší pozornosti pro pastorační rodiny. **Pomocí překladáče mohou porozumět i ti, kterým nejsou cizí jazyky blízké.**

Podle Vatican News

Zemětřesení v Chorvatsku: svědectví

Po ničivém zemětřesení, které zasáhlo 29. prosince města Petrinja a Sisak, se do pomoci postiženým obyvatelům zapojilo mnoho dobrovolníků z celého Chorvatska. Ale zapojit se můžete i vy.

Na www.focolare.cz je svědectví Nikoliny Balenové, která se angažuje v projektu ekonomiky společenství a už řadu let pořádá sbírky pro chudé a ohrožené rodiny ve spolupráci s Červeným křížem. Vypráví: „Když došlo 29. prosince v Petrinji k zemětřesení, ihned jsem začala pátrat po možnostech, jak těmto lidem co nejúčinněji pomoci. (...) Zjistili jsme, že je už k dispozici dost oblečení i jídla, ale že nejzásadnější je opravit domy, hlavně střechy, dřív než začne pršet a déšť zničí všechno, co v domech zůstalo. Takže jsme začali sbírat plachty, pracovní rukavice, hřebíky, pláštěnky, stany.“ Setkali se s velkou vstřícností a shromážděnou pomocí pak dovezli na místo.

Dále popisuje situaci: „Mnoho lidí z celého Chorvatska nabídlo ubytování rodinám, jejichž domy už nebyly bezpečné. Jenže většina z nich jsou zemědělci, kteří chovají dobytek a nemohou své domovy opustit. Pro takové lidi je k dočasnému ubytování vhodnější obytná buňka nebo obytný přívěs. Zpočátku nikdo nemyslel na zvířata, která potřebovala krmivo, takže teprve později přišel oves, pšenice, kukuřice atd. (...) Díky vám všem za pomoc, za dary a podporu.“

(Více viz www.focolare.cz)

Foto: www.fokolare.hr

PŘÍPADNÉ DARY PRO LIDI POSTIŽENÉ ZEMĚTŘESENÍM LZE POSÍLAT NA:

Erste Banka

Djelo Marijino - Pokret Fokolara

IBAN HR2224020061100070715

Zpráva pro příjemce: help - earthquake

Codice SWIFT: BIC ESBCHR22

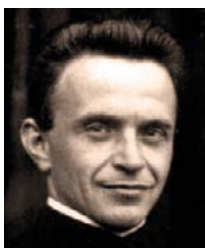
Adolf Kajpr, jezuitský mučedník a následovník evangelia

OHLÉDNUTÍ

V pondělí 4. ledna byla oficiálně ukončena diecézní část beatifikačního procesu P. Adolfa Kajpra. Je to bezpochyby zajímavá a mnohovrstevnatá postava, která k nám může promlouvat i po desetiletích od mučednické smrti v komunistickém vězení.

Jeho osud byl velmi trnitý už od dětských let. Velmi záhy ztratil oba rodiče, a ačkoli ve škole velmi dobře prospíval, na další studia nemohl pomýšlet. Začal pracovat jako mlynářský dělník, ale tam si bystrého inteligentního chlapce všiml jeden z vlastníků mlýna, který za sebou již měl humanitní univerzitní vzdělání a v zájmu o studium ho výrazně podporoval. Také díky tomu mohl začít studovat na gymnáziu, kde se rozhodl vstoupit k jezuitům a stát se knězem.

Filosofii a teologii mohl díky představeným studovat ve 30. letech v Belgii, Francii a Rakousku. Zde se seznámil s idejemi „nové teologie“, která připravovala cestu k reformám druhého vatikánského koncilu. Po návratu do vlasti se stal vyhledávaným a oblíbeným kazatelem v kostele sv. Ignáce v Praze.

V březnu 1941 ho za vlastenec-kou a protinacistickou aktivitu zatkl gestapo a následovalo čtyřleté martyrium v koncentračních táborech. Po skončení

války se vrátil ke své pastorační a redaktorské činnosti. Nejznámější část Kajprovy novinářiny souvisela s jedním z nejlepších katolických časopisů té doby, „Katolíkem“, který v letech 1945 až 1948 vedl.

V tomto periodiku najdeme mnoho témat, od reflexe duchovní situace u nás i v Evropě po prodělané zkušenosti války, která rozvrátila společenský řád, až po zmiňování konkrétních kauz, které dokládaly dynamiku politického zápasu mezi stále rostoucími komunisty a demokratickými politickými stranami. *Církev tehdy podstupovala mnoho vážných zkoušek a střetů, které lze označit za lakmusový papírek toho, jak se bude vyvíjet její vztah se státem po roce 1948. Nejvážnější diskuse se týkaly snahy o zestátnění školství, jemuž se snažil Kajpr*

na stránkách „Katolika“ ostře oponovat.

Charakteristikou P. Kajpra bylo, že Boha a jeho přikázání hlásal „vhod i nevhod“. To samozřejmě vedlo k tomu, že se ve společenských otázkách v poválečné době ocital vedomě mimo hlavní názorový proud. To dobře ilustrují jeho postoje k odsunu německého obyvatelstva, při němž odmítal jeho plošnost i tvrdost a také násilné excesy. Dokázal vnímat i nedokonalé chování v církvi a v jeho textech můžeme najít i kritické výtky, týkající se chápání církve jako mocenské instituce, vystupující pouze z pozic planého moralizování. V jednom článku napsal: „*Křesťanství si příliš často měnilo učení života, chartu synů Božích, jíž je Kázání na hoře, v morálku, složenou ze samých předpisů a zákazů, které se velmi podobá onomu farizejství, kterému metal Ježíš do tváře své Běda vám!*“

Vyzýval k tomu, aby křesťan nebyl lhostejný k dění, které se odehrává kolem něj. Současně však nechtěl, aby jen planě agitoval nebo byl jen jedním z řady aktivistů. Tato veřejná angažovanost se měla pojít s živou vírou, která se měla stát oním hnacím motorem veřejné činnosti. P. Kajpr byl současně mužem dialogu a snažil se pochopit i názor oponenta a řada jeho současníků vzpomíná na to, že i k lidem s rozdílnými názory přistupoval s velkou láskou. Současně byl však rozhodným odpůrcem všech typů diktatury a je tedy logické, že navzdory jeho věznění v koncentračních táborech následovalo velmi záhy po komunistickém převratu také nové zatčení.

V kriminále nepřestal duchovně fungovat, snažil se své spoluvězně spirituálně povzbuzovat, stal se zde i zpovědníkem, mimo jiné P. Karla Pilíka. V září 1959 utrpěl ve věznici v Leopoldově infarkt a ve vězeňské nemocnici za pár dní zemřel poté, co se zasmál dobrému vtipu a puklo mu srdce.

Jaroslav Šebek,
historik

*Ukončení diecézní fáze
beatifikačního procesu
P. Adolfa Kajpra SJ.
Na snímku
kardinál
Dominik Duka
a vicepostulátor
procesu děkan
KTF UK
Vojtěch Novotný.*

Foto: Lucie Horníková, Člověk a Víra

Foto: Lucie Horníková, Člověk a Víra

Biskup Václav Malý při ekumenické modlitbě v Karolinu v rámci akce Červená středa, kdy se připomínají lidé pronásledovaní pro víru.

Otázky nad lidskými právy

ZAMYŠLENÍ

„V současnosti se šermuje s lidskými právy při kdejaké příležitosti. Dochází k postojovému zmatku,“ píše pro Nové město pan biskup Václav Malý. Coby předsedu české rady Iustitia et Pax (Spravedlnost a mír) jsme ho poprosili o jeho slovo k otázkám lidských práv.

Osobní pocity či zájmy se vydávají za měřítko, podle kterého se posuzuje hodnota aplikování lidských práv. Jejich počet na první pohled neúměrně roste, aniž mnohé požadavky ve jménu lidských práv berou na zřetel, že jejich koncepce je daná, může ji ohrozit pouze její výklad. Nová lidská práva nelze vymýšlet, lze jen základní lidská práva interpretovat vzhledem k vývoji lidské společnosti.

Je dobré to pojmout od základu. Aniž budeme rozbírat jednotlivá sociální, kulturní, politická, hospodářská práva, vyjděme od skvělé výpovědi Bible: člověk je stvořen k Božímu obrazu. Jinými slovy má jednat jako Bůh při pokor-

ném vědomí, že toho úplně nikdy nedosáhne. Z toho vyplývá jeho důstojnost a jedinečnost. Bůh se zcela vydává ve své lásce člověku, vkládá do něho důvěru a je vždy pohotový odpustit. Je naším nezaslouženým právem zpodobovat Boží jednání ve svém životě. S tím souvisí odpovědnost vůči druhým pomáhat jim v růstu jejich důstojnosti. V druhých máme objevovat Boží tvář bez předsudků a brýlí mámení. Teprve v tomto antropologickém pohledu se dá hovořit věcně a pravdivě o lidských právech. Neuhýbat před Božím právem na nás, které nezotročuje ani z nás nečiní loutku, ale povzbuzuje, abychom ze sebe vydávali to nejlepší a zároveň vše dobré, pravdivé a krásné pomáhali probouzet v těch druhých. To vyžaduje pozornost, úctu a spoluodpovědnost za druhé. Abychom mohli rozvíjet toto své poslání v plnosti, je třeba vytvářet vnější podmínky svobody, sounáležitosti a vzájemnosti. Bohužel v Deklaraci lidských práv se vidí pouhý souhrn požadavků bez hlubokého duchovního pod-

houbí. Dochází ke zmatení mysli a vyslovovaných nároků, že co zdánlivě prospívá mně, musí být zohledněno, aniž se přemýšlí, zda požadované opravdu prospívá k osobnímu duchovnímu, kulturnímu a vztahovému rozvoji.

Moje právo končí tam, kde popírám, nerespektuji, omezují či neberu na vědomí práva druhých. Demokracie neznamená prosazovat své vidění a vnímání skutečnosti za cenu snižování důstojnosti druhých. Je dobré, že zvláště po druhém vatikánském koncilu se o lidských právech rozvíjí jejich reflexe v duchu evangelia. Proto nelze vytvářet z církevních společenství izolovaný ostrůvek, z něhož se stává pozorovatelná klokotání a víření v tomto světě. Svět máme kultivovat společně při vši pestrosti lidských potřeb a duchovních cest. To nepřipouští únik do duchovních výšin a nadpozemský vzlet, ale naopak prolínání a vrůstání našeho poctivého, pravdivého a dobro šířícího jednání do vývoje stvoření. Někdy nám právě chybí vědomí našeho výsostného poslání, že Bůh nám svěruje úkol - být kreativnější při vytváření lidštějšího světa pokoje, spravedlnosti, úcty a tolerance.

Václav Malý, biskup

Fota: archiv rodiny Komrskovy

● **Jako mladá jste se dostala do zahraničí...**

Přátelé z církve pozvali moji maminku po válce na biblickou školu do Skotska. Žila tam v rodině jednoho kazatele, kde hlídala malou holčičku. Já jsem pak koncem 60. let odjela do rodiny této holčičky. Byla to též kazatelská rodina, která se věnovala lidem různě postiženým, závislým na alkoholu apod. Viděla jsem, že žijí stejně jako my, i když v jiném kulturním prostředí. To mne přesvědčilo, že Duch Boží je všude stejný. Bylo to hodně formativní.

● **A co se týče profesní formace?**

Chtěla jsem studovat psychologii, ale bratr Křivohlavý i Matějček, známí psychologové a křesťané, mi řekli, že vzhledem k tomu, že jsem z křesťanské rodiny a vrátila jsem se ze západu, nemám moc šancí. Dostala jsem se ale do Bratislavy, kde křesťané založili na filosofické fakultě katedru léčebné a speciální pedagogiky se základy psychologie, sociologie a medicíny. Studovali jsme například terapii hudbou, arteterapii, terapii prací... Učili jsme se přemýšlet a hledat podstatu problému, nestavět se do pozice, že všechno víme, ale stále hledat. V životě mi posloužilo i to, že jsem se ve Skotsku naučila anglicky, tak jsem mohla komunikovat s lidmi, kteří občas přijeli a přiváželi literaturu, a to i odbornou.

Nově uchopit bratrství

LIDÉ V DNEŠNÍ DOBĚ

„Bratrství - to je to, po čem toužím, aby z naší církve nevymizelo,“ říká mi Mgr. Noemi Komrsková, matka dvou dětí a babička šesti vnoučat, která žije nyní se svým manželem Danielem, kazatelem Církve bratrské, v Brně. Během svého života zažila mnoho ekumenických vztahů, setkání s ní - tentokrát on-line - pro mne bylo zvláštním darem v lednu, tedy v měsíci, kdy se slaví Týden modliteb za jednotu křesťanů.

● **Vyrůstala jste za komunismu ve věřící rodině...**

Narodila jsem se ve Vysokém Mýtě v 51. roce, tedy v době ne zrovna veselé. Jeden dědeček byl kazatelem, druhý sociálním pracovníkem a laickým kazatelem. Laickým kazatelem byl i tatínek. Už od dětství k nám chodili přátelé z různých církví. Poslouchali jsme, jak s nimi tatínek mluví, a to byla pro nás domácí univerzita. Koncem 50. let komunisté zavřeli našeho kazatele a dalších pět bratrů ze sboru. Dědečka nezavřeli díky tomu, že byl válečný invalida, tatínek ale přišel o práci. Chodili k nám ztrápení lidé. Později jsem si uvědomila, že jsem prožívala určitou tíseň, ale jen vnější. Doma byla naprostá radost a svoboda.

V 60. letech jsme zažívali, že se lidé vrátili z vězení vyrovnaní a také jejich rodiny to dobře zvládly. Z našeho setkávání mládeže vyrostlo asi pět kazatelů. Bylo to období prožívání Boží blízkosti. To mne i mého o dva roky staršího bratra Pavla hodně ovlivnilo.

Dnešní Církev bratrská má ve svých kořenech návaznost na tradici Komenského Jednoty bratrské. Členové církve jsou vedeni k životu osobní křesťanské víry, věrnosti Božím slovu, k životu naplněnému láskou k Bohu a lidem. Církev bratrskou dnes tvoří svazek téměř 80 sborů s bohatstvím rozličných duchovních tradic. Sbory jsou spravovány kazatelem a staršovstvem.

● **Kde jste se seznámila s manželem?**

V Bratislavě, když začínal studovat teologii. Brzy jsme zjistili, že máme podobné služebné poslání, a tak jsme se ve studiu i v životě podporovali. Pracovali jsme ve sboru Církve bratrské, zpívali jsme v pěveckém sboru mládeže, poznávali jsme jeden druhého a Boží vůli pro náš život. Po pěti a půl letech jsme se vzali.

● **Do manželství jsi vstupovala s vědomím, že k povolání kazatele patří být disponibilní, jít tam, kde ho církev potřebuje...**

Začalo to manželovou roční „svatební cestou“. V 50. letech soudruzi zavřeli biblickou školu a kazatelé naší církve studovali na evangelické teologické fakultě. Po Pražském jaru dostalo několik našich studentů možnost studovat rok na

Setkání po
osmiměsíčním
pobytu manžela
ve Švýcarsku.

biblické škole v zahraničí. Systém už hodně přituhoval, a tak to vypadalo, že Daniela nepustí, ale nakonec přece jenom po svatbě odjel na rok do Švýcarska.

Já jsem zatím pracovala se spastickými dětmi v Košumberku, kde jsem psala diplomovou práci z muzikoterapie. Děti tam byly po fyzické stránce dobře rehabilitované, ale po psychické stránce to bylo velmi těžké. Nemohla jsem ani všechno sdílet s Danielem, protože dopisy byly kontrolované. Bylo to náročné období. On ale ve Švýcarsku hodně načerpával, dostal se k důležité literatuře a našel tam krásné společenství lidí, se kterými se popíráme dodnes.

● **A dál?**

Sedávali jsme nad mapou Československa a říkali jsme si, že každý si musí vybírat, kam půjde, a my půjdeme, kam nás Bůh pošle. Nejprve to byl bratislavský sbor, kam chodil Daniel od malička, takže to bylo překvapení a nebylo to pro něj úplně jednoduché.

Vzhledem k tomu, že tam byla velmi aktivní mládež, brzy nám nastaly problémy s komunistickým režimem. Bratři usoudili, že bude lepší, když půjdeme jinam, a Daniel byl zvolen do Českých Budějovic. Stěhovali jsme se s dvouletou holčičkou a k ní se už na novém místě narodil ještě chlapeček.

● **Očekávání dcery bylo u vás spojené s velkými obavami...**

Na začátku těhotenství jsem totiž v práci dostala zarděnky. Díky studiu jsem věděla, jaké důsledky to může mít. Ani jsem to lékařům neřekla, protože by mi dítětko chtěli vzít. Prožívala jsem úzkost a měla jsem velké zdravotní problémy. Pak jsme si ale s manželem řekli, že budeme mít to dítětko rádi, ať se narodí jakékoliv. To nám přineslo určité uvolnění. Ale byl to velký zápas. Narodila se zdravá holčička.

● **Po nějaké době jste se opět stěhovali...?**

Po devíti letech jsme se stěhovali do Prahy. Netoužili jsme jít do velkého města, nicméně jsme poslechlí. Daniel tam jednou zvedl jednoho nemocného bratra, kolegu, a prasklo mu v zádech. Byl dvakrát operovaný a poté dostal invalidní důchod. Byla to zvláštní doba Božího třibení, ale zpětně chápeme, proč to mělo být. Moji rodiče ve Vysokém Mýtě po odchodu sovětské armády budovali Naději, dům pokojného stáří pro 80 seniorů, s místem pro bohoslužby. Vzali jsme to jako pozvání k další službě a zažili jsme tam i moc pěknou ekumenu.

Já jsem rozvíjela sociální práci a viděla jsem, že je třeba supervize. Bratr ředitel mne nasměroval, abych se v tom vzdělala. Kromě toho jsem absolvovala i psychoterapeutický výcvik. Bůh nám tedy dával možnost i profesního rozvoje.

Manželovi někteří kazatelé říkali, že když má na starosti jen staré lidi, má službu jednodušší. On ale vnímal, že se musí hodně připravovat. Vždyť nevěděl, jestli ti lidé neslyší evangelium naposled. Byla to pro něj i vzácná škola mezi lidmi z různých křesťanských církví, lidmi, kterým ubývalo zdraví, ale jejichž vnitřní člověk se obnovoval. Byli jsme tam 18 let a mysleli jsme, že už tam zůstaneme.

● **A přitom jste teď v Brně...**

Trochu jsme nejprve odolávali, abychom pochopili, jestli to Pán opravdu chce. Jsme vděční, že jsme ještě zvedli kotvy, protože on s námi dál pracuje. Daniel se raduje, že může zvěstovat Boží slovo, a já pracuji se seniory. Máme také psychoterapeutickou poradnu a tvořivý kroužek s lidmi, kteří potřebují speciální péči.

Novomanželé Komrskovi (1975).

● **V Brně vás zastihla pandemie, jak toto období prožíváte?**

Je to nová situace. Spoustu věcí nevíme: proč vznikla, k čemu poslouží... Vidíme však, že se ve sborech otevírá nová cesta služby, našli se lidé, kteří jsou schopni přenášet bohoslužby, biblické a modlitební hodiny. Připojují se tak lidé z různých míst i z ciziny, kteří tu mají třeba své kořeny. Je to zvláštní doba, kdy k nám Bůh mluví, a musíme vyznávat, že jsme nikdy nebyli dost vděční, že jsme si mohli podávat ruce, obejmout se, vidět jeden druhého... To je teď narušené, ale cesty od srdce k srdci se dají stále nacházet. Prosíme, aby Bůh posílil ty, kdo jsou v první linii. Snažíme se komunikovat také mailem, dopisy či telefonicky a být takto nablízku lidem, kteří jsou sami, aby tu samotou mohli unést.

● **Ve vaší církvi se klade velký důraz na bratrství, je spontánní se oslovovat bratr, sestra...**

Když chci najít, co naše církve přináší, tak je to důraz na Boží slovo, na studium Božího slova, což je také centrem našich bohoslužeb. A bratrství máme i v názvu. Letos je výročí J. A. Komenského, je to i jeho odkaz, který sdílíme. Toužím, aby z naší církve bratrství nevymizelo. Nová doba tlačí na to, aby lidé na sebe čas neměli. Ale teď jsme přibrzdění, tak můžeme bratrství nově uchopit. *Za rozhovor děkuje Ludmila Šturmová*

Malá Noemi se svým bratrem Pavlem Černým.

„O fanatismu – Když je náboženství nemocné“

se o něj dělit, budu ho dávat kolem sebe, protože ho mám plné kapsy, mám ho všude!“ Fakt, že jsme milováni Bohem, umožňuje milovat i nám, protože to, co sdílíme s ostatními, je ve skutečnosti Boží láska. Láska, kterou jsme dostali!

● **Jak můžeme být kanálem, který umožňuje předat Boha bratrovi? Každému bratrovi?**

V této oblasti je zásadní ctnost čistoty. Čistota není absence sexuálních vztahů, ale odmítnutí zmocnit se druhých. I v obrazném slova smyslu! To znamená, že nechci vlastnit druhé a chci přijmout, že druzí jsou vždy pro nás tajemstvím, které nás překračuje, které můžeme obdivovat, ale určitě ne vlastnit a porozumět mu. Člověk nás bude vždy přesahovat a je nebezpečné chtít lidmi manipulovat, dokonce i proto, abychom je přivedli k Bohu, protože vztah, který každý může mít s Bohem, mne vždy přesahuje. Mohu být svědkem, ale chtít být vždy u toho v každém okamžiku znamená vměšovat se do něčeho, co se mě netýká. Umožnit, aby se historie rozvíjela bez nás, a být svědkem a apoštolem znamená přijmout to, že budeme zasévat, aniž bychom sami sklízeli. To, co se odehrává v duši někoho, kdo mi naslouchá, mi nikdy nepatří. Jinak můžeme všechno pokazit. Rodiče mají tuto zkušenost každý den: vychovávají své dítě tím, že mu dávají prostor k osamostatnění, k tomu, aby se mohlo rozhodovat, a to je pro rodiče obtížné. Tato ctnost je zásadní, chceme-li nechat každého, aby vyrůstal s Bohem.

● **Využít příležitosti, abychom poznali druhého, přijali ho, respektovali ho a pak jednali společně a sdíleli vše s lehkostí a transparentností, to je solidním přínosem ke zmírnění fanatismu a, jak říkáte, ke společnému hovoření o Bohu; a to všechno mi umožňuje růst ve svém vlastním náboženství. Můžete tento bod více vysvětlit?**

SPOLEČNOST, VZTAHY, RODINA

Přinášíme 2. část rozhovoru s francouzským dominikánským knězem P. Adrienem Candiardem, který žije v klášteře v Káhiře a je odborníkem na islám. Rozmlouvala s ním naše kolegyně Rima Saikali, působící v Egyptě, z redakce časopisu Al Madina Al Jadida (Nové město pro území Středního východu).

● **Být milováni Bohem nás vede k tomu, abychom ho milovali a abychom milovali i jeho stvoření; není pravdou opak?**

Je důležité naučit se milovat stvoření, abychom milovali Boha, a být si vědomi toho, že pokud nedospějeme k tomu, že milujeme stvoření, nemilujeme Boha. Jaký je však původ lásky ke stvoření? Chcete-li milovat lidi okolo, pokud se o to snažíte svou vlastní silou, jste obvykle rychle sami sebou zklamáni: chtěli byste odpustit, ale nedokážete to udělat; chcete zůstat v klidu, ale zlobíte se; chtěli byste přestat myslet na tuto udá-

lost, ale přemýšlíte o ní pořád; vždy narážíme na své vlastní limity. Máme dojem, že stačí chtít! Neustálým zážitkem každého je, jak těžké je milovat, což je velmi ponižující, a vy si řeknete: „Proč nemůžu, Pane, milovat, přesto že bych chtěl?“ Ježíš nám řekl: „Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás.“ Ale musíme opravdu dobře rozumět tomu „jako“. Nechce tím říci milovat „stejně dobře jako já“. Bylo by to beznadějně, protože i kdybychom chtěli, tak to prostě nedokážeme.

Ve skutečnosti to znamená: „Milujte se navzájem láskou, kterou jsem vás miloval já. Já jsem zdrojem vaší lásky; možná nedokážete milovat ostatní, na tom nezáleží; milujte mou láskou. Když pochopíte, jak moc vás miluji, můžete začít milovat ostatní.“

Jediné, co teď musíme udělat, je říci Pánu: „Ty mě miluješ takového, jaký jsem, a tak i já budu milovat ostatní takové, jací jsou; nebudu čekat na to, až budou dokonalí, že je změním... to je dar hojnosti, který mi dáváš, budu

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

Mezi léky proti fanatismu patří zkušenost mezináboženského dialogu. Nemluvíme o dialogu mezi institucemi, vedoucími představiteli, ale o každodenním dialogu, který mohou vést věřící mezi sebou, když se odváží mluvit o Bohu. Není to vůbec snadné. Když mluvíme o Bohu, o tom, čemu věříme, mluvíme o věcech velmi intimních. Když mluvíme s někým z jiného náboženství, bojíme se odhalit sebe, bojíme se říct, co máme na srdci, protože se ptáme: „Nebude si ze mne dělat legraci? Nebude mne atakovat?“ A proto předpokladem pro tento druh dialogu je skutečné přátelství. Je třeba si opravdu vážit jeden druhého, milovat se, důvěřovat si. Je zde tedy tato možnost, kterou mají dvě lidské bytosti, když se mají podělit o to, co je v jádru jejich života, o svou víru a o to, jak věří v Boha. Nejsou nuceni souhlasit, ale vědí, že druhý může mít pravdu. Často, když s úctou nasloucháme někomu, kdo se snaží vyslovit to, čemu věří, je to docela působivé, protože se dotýkáme jeho upřímnosti, jeho odvahy, vnímáme a slyšíme skutečnou náboženskou zkušenost, zkušenost s Bohem, která dokazuje, že Bůh je větší, než jsem si myslel. Myslel jsem, že Bůh je právě tam, kam jsem ho umístil, ale ve skutečnosti mluví také s jinými lidmi, mluví s jinými věřícími, z jiných náboženství, Bůh mluví ke všem náboženstvím, ke všem lidem. Je to Duch Boží, který pracuje, který vede dialog s každým věřícím; a zahlédnout něco z toho dialogu je docela vzrušující! Toto je velmi dobrý lék, jak se vyhnout domněnce, že jste vlastníkem Boha. Posláním církve je bdít nad dialogem mezi Bohem a světem, církev je ve službě tomtuto dialogu.

● **Jako třetí lék na fanatismus zmiňujete osobní modlitbu a ticho. A upřesňujete: „Mluvení o Bohu se sebejistotou prochází jako voda mezi našimi prsty.“ Jak dnes mluvit o Bohu? Nezdá se vám, že první ctností, která by se v nás měla rozvíjet, je pokora, která nás přibližuje k Božímu srdci?**

Je to zkušenost modlitby, když si člověk udělá čas na skutečnou modlitbu, nejen na prosté odříkávání modliteb nebo vyplňování ticha nebo prázdnoty. Ale když přijmeme onu prázdnotu, ono ticho, pak objevíme něco zjevného: že nevíme, jak se modlit. Snažím se modlit, ale není to snadné, a to je dobře, protože si uvědomím, že první zkušenost s modlitbou je to, že se neumíme modlit. Sva-

Ilustrační foto: Marek Trizujak

tý Pavel říká: „Nevíme, jak se správně modlit. Je to Duch Svátý, kdo se v nás modlí.“ Pravou zkušeností s modlitbou je zkušenost chudoby. V tomto tichu se to, co jsme považovali za naši „náboženskou velikost“, jeví jako trochu chabé. Musíte popravdě říct: „Pane, jsem zde, nudím se, myslím na něco jiného, Pane, co dělat?“ Když začneme Boha potřebovat, pak může do nás vstoupit. Může v nás začít pracovat. Modlitba nás činí pokornými, jsme zcela „před krachem“ a potřebujeme Boha. Modlit se znamená uznat, že potřebujeme Boha, že máme hlad, že máme žízeň, že nám něco chybí. Nemůžeme se modlit vycházejíce z naší hojnosti, modlíme se pouze na základě naší potřeby, naší

nedostatečnosti. Bohu musíme dát jen jednu věc, a tou je naše chudoba, vše ostatní již má. Modlit se znamená odevdat mu ji.

● **Měla bych přiznat, že čtení vaší knihy mi pomohlo neukazovat prstem na bratra, ale uvědomit si, jak fanatická mohu být ve svých úsudcích a ve způsobu svého bytí a že všichni se můžeme chytit do této pasti. Začneme tedy očišťovat své srdce a dívat se na ostatní jako na bohatství, na cestu, která nás může vést k Bohu. Slovo na závěr?**

Je velmi lidské říci, že fanatik je vždy ten druhý. Problémy vytvářejí ti druzí, a to nás uklidňuje. Přitom jde o pokušení lidského srdce. Je zde solidarita hříšníků; v zásadě všichni jsme hříšníci. Ježíš řekl těm, kteří vyhrožují cizoložnici: „Kdo z vás je bez hříchu, ať poní hodí kamenem první!“ Není to tak, že by každý udělal to samé, ale nikdo nemůže říct, že je nad tím vším. To není pravda! Urážka není totéž, co zabíjení, ale jsme solidární, propojení, všichni jsme na stejné lodi a nikdo není vůči hříchu imunní: všichni jsme součástí tohoto „bratrstva“ hříšníků, a právě tyto hříšníky Pán přichází milovat a zachraňovat. Jediní, na něž se Ježíš hněvá, jsou farizeové, a to nejsou ti nejhorší; naopak svému náboženskému životu věnují velkou pozornost. Skutečný problém je jejich domněnka, že se vymykají z „bratrstva“ hříšníků! Pokud si myslíte, že nepotřebujete být zachráněni, pak nejste zachránitelní. Solidarita ve hříchu přináší výhodu solidarity ve spáse.

Za rozhovor děkuje
Rima Saikali

Ilustrační foto: Filip Kofek

Foto: Milena Machálková, Člověk a Víra

Olomoucký pomocný biskup Josef Nuzík na arcidiecézní pouti, srpen 2020.

Trojnásobný rok rodiny

VZTAHY, RODINA, SPOLEČNOST

Není úplně neobvyklé, že jeden rok je zasvěcen více osobnostem či účelům. Platí to i o právě se rozvíjejícím roku 2021. V naší zemi bude ve znamení úcty ke sv. Ludmile, od jejíž smrti letos uplyne 1100 let. Zároveň jej papež František vyhlásil rokem sv. Josefa. A aby toho nebylo málo, letošní rok bude rovněž rokem rodiny jako připomenutí 5. výročí vydání apoštolské exhortace *Amoris laetitia* s podtitulem *O lásce v rodině*.

Leckoho možná napadne, že tři různá zaměření povedou k jakési roztržitosti a že některému bude ubírána pozornost na úkor jiného. Já se ale domnívám, že mohou všechna plnohodnotně existovat vedle sebe, aniž by kterákoli z nich bylo zatlačováno do kouta. Důvodem mého optimismu je skutečnost, že

se stýkají v jednom společném tématu, jímž je RODINA. Na následujících řádcích se pokusím ono propojení krátce nastínit.

Rok sv. Ludmily, babičky sv. Václava, nám připomíná důležitost výchovy a také to, že prarodiče jsou nedílnou součástí života rodiny tvořené několika generacemi. Současně pro nás může být impulsem k lepšímu poznání svých předků, jejichž krev koluje v našich žilách. Nedávno mi jedna paní líčila, co se dělo, když její vnuk, žák první třídy, přinesl ze školy slovní hodnocení svého chování. Paní učitelka v něm poukázala na jeho samotářské sklony a malý zájem o spolužáky a nepřímo vyjádřila obavu o psychické zdraví posuzovaného chlapce. Když si hodnocení přečetla babička, k nemalému údivu rodičů prvníčka se rozesmála. Pro svou překvapivou reakci měla jednoduché vysvětle-

ni: „Ale vždyť přesně takový byl děda! I ty dlouhé prsty má Vašík po něm.“ Domnívám se, že poznat povahu a jednání našich předků pro nás může být velmi užitečné.

Rok sv. Josefa nás vede k zamyšlení, jak životem tohoto málomluvného muže a otce Svaté rodiny prostupuje tajemné Boží vedení, které mu bylo nesmírně cenným darem při rozhodování a při péči o Svatou rodinu. A stejně se Boží vedení nabízí každému manželovi i otci rodiny.

Rok rodiny nás povzbuzuje, abychom se vrátili k textu exhortace *Amoris laetitia*, který obsahuje řadu podnětů a výzev. Máme za sebou zcela zvláštní rok ovlivněný pandemií Covid-19 a s ní spojenými opatřeními, který byl v mnoha ohledech náročný také pro rodiny. Ale nepřinášel jim jen potíže. Vícekrát jsem vyslechl svědectví o tom, jak rodina udělala zajímavou zkušenost: to, co předtím hledali někde na cestách mimo domov za novými zážitky, začali po omezení kontaktu s vnějším světem objevovat uprostřed rodinného kruhu. Nejedná se o nic nového, Bible je plná příběhů rodin a toho, co je potkává, co musí řešit, ale i toho, jak do těchto situací vstupuje Bůh a jak se v nich stále znovu rodí láska, něžnost, pokoj a naděje. Možná bychom měli každý provést takovou malou osobní bilanci uplynulého období. Při takovém ohlednutí si mimo jiné můžeme uvědomit, jak důležité pro náš život je snažit se vytvářet a udržovat opravdové vztahy. V rodinách se jich totiž často nedostává a převládá v nich osamocenenost, nezáměr a malá všímavost vůči problémům druhých. A právě exhortace *Amoris laetitia* neprovádí jen analýzu situace rodin, ale naznačuje cestu, jak se pustit do práce na vlastním manželství či rodině nebo jak přispět manželstvím svých blízkých.

Během doby vánoční jsem četl knihu zachycující osudy jedné židovské rodiny v nesnadné době před, během a po 2. světové válce. Celým příběhem se jako červená nit line snaha pečovat o vztahy ve své rodině, jak nejlépe to člověk dokáže. Zkusme pojmut letošní rok rodiny jako výzvu k oživení našich vztahů. Předně našeho vztahu k Pánu, který s námi kráčí po všechny dny našeho života, ale také vztahů v rodině a ve společenstvích, která tvoříme.

V modlitbě a s pozhledáním

+Josef Nuzík,
biskup - delegát pro rodiny

Sdružení sv. Ludmily

POSEZENÍ S ČLENKOU

Anne-Marie Páleníčková je Francouzka, vystudovala historii a vyučovala na francouzském gymnáziu v Praze. Nyní je v důchodu, s manželem Zdeňkem žije na Tetíně, na místech spojených s životem sv. Ludmily, a byla jedním ze zakládajících členů Sdružení sv. Ludmily.

● Co vás vedlo k tomu usadit se na Tetíně?

S manželem a dětmi jsme sem jezdili na výlety, moc se nám Český kras líbí. S těmito místy se pak spojily i důležité kroky na Zdeňkově cestě k víře. Seznámil se zde s úžasným člověkem, tetínským farářem P. Karlem Dvorským, kterým (tetínským) ho v květnu 1994 pokřtil právě na Tetíně. Měl také touhu se tu usadit a na konci téhož roku se nám podařilo koupit zde dům.

● Stála jste u začátků Sdružení sv. Ludmily...

Poté, co v roce 2002 P. Dvorský zemřel, se naše farnost sloučila s berounskou a na zdejší faru přišly sestry cyrilometodějky. Měli jsme farní společenství, kam přijížděli lidé i z vedlejší vesnice. Toužili jsme oživit místní duchovní a kulturní život, a tak v roce 2009 vzniklo naše sdružení, jehož iniciátorkou byla sestra Jana Cívínová. Cílem sdružení je pomáhat zvelebit poutní místo, pomáhat při přípravách poutí, ale hlavně bořit bariéry mezi lidmi.

● Jak tedy konkrétně vypadá vaše činnost?

Začali jsme pořádat různé kulturní akce. Manžel Zdeňk, který je po svém otci Josefu Páleníčkovi¹, též klavíristou a má mnoho kontaktů, zapojil spoustu známých. Někdo opravoval střechy a další věci, jiný připravoval výstavy. S kamarády opravili betlém, do zvelebení historických hřbitovů se zapojili zahrádkáři, podařilo se zrestaurovat barokní lavice.

Také pořádáme besedy, pochod P. Dvorského z Tetína do Sv. Jana pod Skalou, protože on byl farářem pro obě

Více o Sdružení sv. Ludmily na Tetíně viz www.ludmila-tetin.cz nebo na Facebooku Sdružení sv. Ludmily na Tetíně.

místa. Vloni se podařilo otevřít komunitní centrum.

Mezi našimi členy jsou nejen farníci, ale i další zájemci.

Jednou z nejnavštěvovanějších akcí je štědrovečerní setkání u jeslí, do přípravy se zapojují i evangelíci. Propojuje to lidi z Tetína. Druhá zavedená a úspěšná akce je Noc kostelů.

Jde nám tedy hlavně o život na Tetíně, ve smyslu boření různých bariér mezi lidmi, ať už chodí do kostela či nikoliv.

Postupně vidím, jak se navzájem prolíná život farnosti, obce, školy a roste vzájemná důvěra.

● V logu vašeho sdružení je sv. Ludmila...

Ano, je naší patronkou, protože žila na Tetíně. Zde byla z příkazu své snachy Drahomíry zavražděna a byla tu zpočátku pohřbena.

● V čem podle vás může být inspirací pro dnešního člověka?

Její největším odkazem pro mne je láska k nepřátelům, jak žila odpuštěním a smířením, modlila se za své pronásledovatele a přitom stála za svým přesvědčením. Pro někoho může být zase vzorem babičky, rodinného života.

● Jak prožíváte Rok sv. Ludmily na Tetíně?

Probíhá cyklus besed o usmíření, odpuštění, inspirovaný sv. Ludmilou, poslední dobou přes internet.

A také se modlíme. Dále se připravují různá setkání a poutě. Uvidíme, co bude možné vzhledem k pandemii. I Noc kostelů bychom chtěli zaměřit na odkaz sv. Ludmily a hlavně se chystáme na velkou pouť v září. Při té hodně spolupracujeme se **spolkem SVATÁ LUDMILA 1100 LET²**.

● Mohla byste tento spolek přiblížit?

Byl založený v roce 2015 starostou Tetína a zaměřuje se hlavně na přípravu 1100. výročí smrti sv. Ludmily, snaží se probudit povědomí o sv. Ludmile a propojit místa s ní spojená jako Mělník, Tetín, Levý Hradec, baziliku sv. Jiří a další. Naše sdružení a spolek se navzájem doplňují a pomáháme si.

*Za rozhovor děkuje
Ludmila Šturmová*

1. Klavírní virtuos, hudební skladatel a hudební pedagog.
2. Viz www.svatoludmila.cz

Foto: archiv Sdružení sv. Ludmily na Tetíně

*Noc kostelů 2019.
Anne-Marie Páleníčková v modrém saku před vstupem do kostela, Zdeňk Páleníček vpravo od ní.*

„Ukaž mi své cesty, Hospodine, a pouč mě o svých stezkách.“

(Žalm 25,4)

SLOVO ŽIVOTA

Březen 2021

Ilustrační kresba: Petr Ettlér

Tento žalm nám ukazuje člověka, který se cítí obklopen nebezpečím a hrozbami. Potřebuje najít správnou cestu, která by ho konečně dovedla do bezpečí. Na koho se obrátit o pomoc?

S vědomím vlastní slabosti konečně zvedne oči a volá k Hospodinu, Bohu Izraele, který nikdy neopustil svůj lid, ale vedl ho na cestě pouští až do zaslíbené země.

Poutník zakouší na cestě naději, je pro něj výsadní příležitostí k hlubšímu spojení s Bohem, může se s důvěrou odevdat jeho věrné lásce, přestože sám je nevěrný.

Jít po cestě s Bohem, je v biblickém jazyce také chápáno jako životní lekce, kdy se učíme poznávat jeho plán spásy.

„UKAŽ MI SVÉ CESTY, HOSPODINE, A POUČ MĚ O SVÝCH STEZKÁCH.“

Mnohdy jdeme nejprve po cestách v domnění, že si vystačíme sami. Pak ale zjistíme, že nevíme kudy kam, jsme zmatení, více si uvědomujeme svá omezení a své nedostatky. Toužíme znovu nalézt kompas svého života a s ním i cestu k cíli.

Tento žalm je nám velkou pomocí; vede nás, abychom se osobně setkali s Bohem, nebo abychom se s důvěrou v jeho přátelství k němu vrátili.

Dává nám odvahu jednat podle jeho učení, které nás neustále zve, abychom vyšli ze svého já a šli za ním po cestě lásky, po níž nám jde on jako první vstříc.

Tato slova se mohou stát během dne naší modlitbou. Ta vytvoří z každé chvíle, radostné i bolestné, etapu naší cesty.

„UKAŽ MI SVÉ CESTY, HOSPODINE, A POUČ MĚ O SVÝCH STEZKÁCH.“

Hedy, švýcarská matka čtyř dětí, se už dlouho snaží žít podle Slova života a nyní je vážně nemocná. Ví, že se blíží k cíli své pozemské cesty.

Její blízká přítelkyně Kati vypráví: „Hedy je při každé návštěvě, včetně návštěv ošetřujícího personálu, obrácená ke druhému, zajímá se o něj, i když je už pro ni teď velmi obtížné mluvit. Všem děkuje, že tam jsou, a předává svoji zkušenost. Je pouze láskou, živým *ano* Boží vůli! Přitahuje mnoho lidí: přátele, příbuzné, kněze. Všichni jsou hluboce zasaženi její pozorností ke každému a její silou, která je plodem víry v Boží lásku.“

Chiara Lubichová mluvila o životě jako o „svaté cestě“¹: „Svatá cesta‘ je symbolem naší pouti k Bohu. (...) Proč neudělat z jediného života, který máme, cestu, svatou cestu, protože ten, který nás očekává, je Svatý. (...) I člověk, který nemá konkrétní náboženské přesvědčení, může ze svého života udělat mistrovské dílo tím, že se vydá na cestu upřímné morální snahy. (...) Jestliže život je svatou cestou, která vede po trase vyznačené Boží vůlí, pak je zapotřebí, abychom každý den postoupili o kousek dopředu. (...) A co když se zastavíme? (...) Máme snad, zrazení svými chybami, cestu opustit? Nikoli. Heslo v této chvíli zní „začít znovu“ (...). Je třeba vložit veškerou důvěru v Boží milost, a ne ve své schopnosti. (...) Především pak pojďme cestou společně, sjednoceni v lásce, pomáhejme si navzájem. Ježíš - Svatý - bude mezi námi a on bude naší ‚Cestou‘. On nám umožní jasněji pochopit Boží vůli a vloží do nás touhu a schopnost ji uskutečnit. Budeme-li sjednoceni, všechno bude snazší a budeme zakoušet blaženost slíbenou těm, kdo se vydají na ‚svatou pouť‘.“²

Letizia Magri

1. Srov. Žalm 84(83),6 „Blaze člověku, jenž u tebe nalézá pomoc, když se chystá na svatou pouť.“

2. Ch. Lubichová, Slovo života na prosinec 2006, in *Parole di Vita*, a cura di Fabio Ciardi (Opere di Chiara Lubich 5; Città Nuova, Roma 2017) str. 797-799. V češtině Nové město 12/2006, str. 15.

Na hraně

ŽIVOT ZE SLOVA

O příbězích spojených s pandemií, o příbězích zoufalství a samoty, ale i naděje a vzájemné blízkosti, by se dalo psát mnoho. Jeden z příběhů naplněných nadějí prožil Václav Zvěřina z Brna, který s manželkou Janou vychoval pět dětí a je dědečkem patnácti vnoučat.

Nikdy jsem nebyl vážně nemocný a na svůj věk jsem se cítil plný sil. Z ničeho nic jsem se jednu noc probudil s motáním hlavy, následně urputným zvracením a závratěmi. Nezbývalo než zavolat záchranku. Při čekání na CT vyšetření mozku mi hlavou procházel případ mého tatínka, kterému objevili v hlavě nádor, který po operaci a devíti letech na lůžku způsobil jeho nelehký konec života. Snažil jsem se být statečný, a když jsem projížděl tunelem na nic nemyslet. V tu chvíli jsem spolu s Pannou Marií a svatým Josefem vyslovoval své „fiat“, staň se, co má se stát, s vírou že jsem v Božích rukou.

Ukázalo se, že šlo o akutní zánět vestibulárního nervu, který porušuje rovnováhu a dá se úspěšně léčit. V nemocnici mi však během monitorování byly zaznamenány opakované výpadky srdce, a tak mi museli implantovat kardiostimulátor.

Pro nedostatek lůžek mě hned další den propustili domů. Za tři dny jsme však s Janou dostali vysoké horečky a bylo zřejmé, že jsem donesl domů koronavirus, který se u mne projevil v plné síle. V určitou chvíli jsem nemohl dýchat. Když přijela sanitka, myslel jsem, že do ní ani nedojdu. Znovu jsem musel opakovat své „fiat“.

Jistotu záchrany jsem ale neměl, byl jsem na kyslíku a viděl těžké případy kolem sebe. Zato jsem zakusil jistotu v podpoře rodiny, to bylo důležité! Jakmile se o mém nečekaně vážném zdravotním stavu dozvěděla rodina a pak i kolegové z firmy, kterou doposud vedu, nebo i učitelé z gymnázia, kde už pár let vyučuji informatiku, tak se s velkým zájmem a starostí ozývali. Hlásili se a nabízeli svoji pomoc i kamarádi muzikanti, se kterými trávím volný čas. Viděl jsem, jak nás bolest, úzkost a nejistota spojovaly. Zažil jsem sílu podpory společenství a modlitby. Vzpomněl

jsem si na Chiaru Lubichovou, která když umírala, zanechala odkaz „**Budte rodinou**“. Teprve teď, na hraně života a smrti, jsem to chápal naplno.

Po určité době, kdy jsem se zabýval svojí situací, jsem pochopil, že lidé okolo mi nemohou být lhostejní. Všichni jsme bojovali: zdravotnický personál s maximálním úsilím o záchranu našich životů a my nemocní, abychom při čekání na uzdravení nepropadali skepsi. Tehdy jsem si uvědomil, že moje role je teď **povzbuzovat**, jak personál, tak spolupacienty.

Po přeložení na standardní pokoj jsem například jednu sestru, působící dost přísně, vyprovokoval výrokem „s úsměvem jde všechno líp“. Nečekaně mě potom pozvala na kafe a začala vy-

právět o svých problémech. Když jsem mohl nemocným na pokoji nejen naslouchat, ale i s něčím pomoci když se z lůžka nemohli hnout a já už ano, měl jsem radost, že jsem mohl udělat nějaký drobný skutek.

A několik spolupacientů, s nimiž to nebylo mnohdy jednoduché, mi domů telefonuje. Jeden druhému nasloucháme s nadějí, že až budeme fit a opatření to umožní, tak se potkáme a oslavíme to.

Propuštěn jsem byl před Štědrým dnem. Vánoce byly opravdu nádherné, intimní, včetně možnosti přijetí eucharistie. S Janou jsme si s pokorou uvědomili, že Bůh nám daroval znovu život, jako by se v rodině narodilo o Vánocích dítě.

Rád bych vzkázal čtenářům, aby propluli touto dobou bez dramatických bouří. A octnou-li se **na hraně** svého života nebo svých sil, aby věřili, že stojí za to zůstat za každou cenu v lásce.

Václav Zvěřina
ve spolupráci s Petrem Ettlerem

Foto: archiv V. Zvěřiny

Na jednotce intenzivní péče.

Tváří v tvář neřešitelným problémům

DUCHOVNÍ INSPIRACE

Text Chiary Lubichové, který přinášíme, vychází především z prožitých zkušeností. Realisticky a výstižně otevírá úhel pohledu, z kterého lze čelit mnoha výzvám života a naší doby. Je převzat z promluvy, kterou autorka pronesla 16. května 1999 v Lucernu (Švýcarsko) při příležitosti 19. mezinárodního kongresu rodin s názvem Rodina je budoucnost.¹

Před velkým tajemstvím bolesti se ocitáme jakoby ztraceni.

V Bibli se nachází jeden vrchol bolesti, vyjádřený výkřikem „proč?“ určeným nebi. Uvádí jej evangelista Matouš, když popisuje Ježíšovu smrt: „Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46).

Kristus dospěl k tomuto okamžiku skrze řadu zničujících utrpení: úzkostný strach, zrada a opuštěnost od svých, nespravedlivý a zmanipulovaný proces, mučení, pokoření, odsouzení na kříž, trest smrti vyhrazený otrokům, jehož zhoubnou krutost pro člověka a pro památku po něm dnes ani snad nedokážeme pochopit.

A nakonec onen nečekaný výkřik, který nám dává nahlédnout do dramatu Bohočlověka: „Proč jsi mě opustil?“ To je vrchol jeho bolesti, jeho vnitřní utrpení, jeho nejčernější noc. On, který řekl: „Já a Otec jednou jsme,“ (Jan 10,30) prožívá tragickou

zkušenost nejednoty a odloučení od Boha. A to vše proto, že z lásky k člověku vzal na sebe vše zlé a všechen hřích lidstva.

Při této opuštěnosti, která je posledním a největším znamením jeho lásky, dosahuje Kristus vrcholu svého zřeknutí se sebe sama a lidem znovu otevírá cestu k jednotě s Bohem i mezi sebou navzájem. V jeho „proč?“, jež zůstalo bez odpovědi, nachází odpověď každý lidský výkřik. – Není mu snad podobný člověk v úzkosti, osamělý, ztroskotaný, odsouzený? Není jeho obrazem každé rozdělení v rodině, mezi skupinami a mezi národy? Není obrazem Ježíše opuštěného, kdo takřka ztrácí smysl Boha a jeho záměru s člověkem, ten, kdo už nevěří v Boží lásku a přijímá jakoukoli její náhražku? Neexistuje žádná lidská tragédie nebo selhání rodiny, které by nebyly obsaženy v této noci Bohočlověka. On svou smrtí už zaplatil všechno; podepsal bílko šek, na nějž se vejde bolest a hřích lidstva, které bylo, je a bude.

Při této strašné zkušenosti, při níž se božské pšeničné zrno rozkládá a umírá, aby nám navrátilo život, nám On zároveň odhaluje i pravdu o té největší lásce: být schopni dávat se celí, stávat se ničím kvůli ostatním. „Znamení Boha, který se zříká sám sebe,“ píše von Balthasar, „když se stává člověkem a umírá v naprosté opuštěnosti, vysvětluje proč Bůh (...) to vše přijal; odpovídá jeho podstatě projevit se jako láska bez hranic.“²

Prostřednictvím této prázdnoty, tohoto „nic“, znovu začala plynout milost a život od Boha k člověku. Kristus obrodil jednotu mezi Bohem a tvorstvem, obnovil Boží záměr s člověkem, vytvořil nové lidi, a tedy i nové rodiny.

(...) Veliká událost utrpení a opuštěnosti Bohočlověka se tedy může stát počátkem a skrytým zdrojem schopným proměnit smrt ve zmrtvýchvstání, omezení v příležitosti k lásce, rodinné krize v etapy růstu. Jak?

Díváme-li se na utrpení pouze lidskýma očima, jsou dvě možnosti: buď skončíme u bezvýsledné analýzy, neboť bolest a láska patří k tajemství lidského života, anebo se budeme snažit odstranit tu nepohodlnou překážku, kterou je utrpení, a unikat jinými směry.

Uvěříme-li však, že za vším životním děním stojí Bůh a jeho láska, a budeme-li v síle této víry v malých i velkých každodenních bolestech svých i těch, jež prožívají druzí lidé, spatřovat stín bolesti Krista ukřižovaného a opuštěného a svou účast na bolesti, která spasila svět, pak je možné pochopit význam a perspektivu i těch nejabsurdnějších situací.

Před jakýmkoli velkým či malým utrpením, před nevyřešenými rozpory a problémy se snažme vstoupit do sebe a podívat se do tváře absurditě, nespravedlnosti, nevinné bolesti, pokoření, odcizení, zoufalství... Rozpoznáme v nich jednu z mnoha tváří Muže bolesti.

Při setkání s ním, který se z „Boží Osoby“ učinil individuem bez vztahů, s ním, s Bohem současného člověka, se nicota proměňuje v bytí a bolest v lásku. Bude to naše „ano“, naše gesto lásky a jeho přijetí, jež začne nahlodávat každý náš individualismus a dělat z nás nové lidi, schopné uzdravit a oživit láskou ty nejbezvýhodnější situace.

Chiara Lubichová

Ilustrační foto: Marek Trizuljak

1. V češtině publikováno v knize Ch. Lubichová, Výbor z díla, nakladatelství Nové město, 2016.

2. Srov. Von Balthasar, H. U.: Solo l'amore è credibile („Jen láska je důvěryhodná“), Torino 1991, s. 143.

Pohled na Trident.

Ilustrační foto: Martin Stiburek (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Trento>)

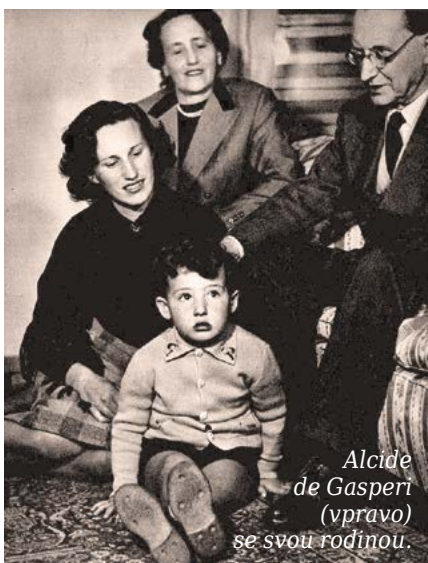
Trident: město na křižovatce

Z Hnutí FOKOLÁRE

Návrat ke kořenům

V uplynulém roce probíhaly po celém světě oslavy stého výročí narození Chiary Lubichové pod heslem „Oslavovat, abychom se setkali“. Různé restriktce kvůli pandemii covidu-19 způsobily, že zamýšlené akce se musely omezit nebo se přesunout do virtuálního prostoru. Vědlejším účinkem tohoto „zklidnění“ byla příležitost se s Chiarou setkat novým způsobem: mohli jsme poznat některé okolnosti a události jejího života, méně známé nebo dosud nepublikované, ale důležité pro to, jak přijímala a dále předávala charisma, které jí Bůh svěřil. V sérii volně na sebe navazujících článků vám tyto nové pohledy přinášíme.

Vyprávění Chiařiny osobní historie a s ní spjatých dějin Hnutí fokoláre obvykle začíná rokem 1943 a slovy: „Byla válka a všechno se hroutilo...“ Hovoří se o opakovaném ničivém bombardování, o útěku lidí do okolních hor a zrodu prvního společenství v protiletectvém krytu při světle svíčky a s evangeliem v ruce. Skutečnost, že dějištěm těchto událostí byl právě Trident, a nikoli třeba Řím nebo Neapol, a že Chiara byla tridentskou rodačkou a nesla v sobě *genius loci* svého města, nepochybně vtiskla jejímu hnutí typickou charakteristiku.

Alcide de Gasperi (vpravo) se svou rodinou.

Trident je a vždy byl nejen geograficky, ale i politicky a kulturně hraniční oblastí a křižovatkou mezi Středomořím a střední Evropou. Od 11. do 19. století bylo Trentino (pro tridentský region používám italský název) „biskupským knížectvím“, což znamená, že jeho duchovní i politickou hlavou byl biskup, a administrativně spadalo pod Svatou říši římskou. Místní církev se vyznačovala výraznou identitou a územní kompaktností a měla velký vliv na obyvatelstvo; stála vždy blízko lidu a zasazovala se o jeho zájmy. Oblast vykazuje různá

specifika, daná houževnatým, pracovitým a spíše uzavřeným charakterem lidí, jimiž se toto etnikum liší jak od Itálie, s níž ho spojuje společný jazyk, tak od Rakouska, k němuž bylo Trentino po napoleonských válkách územně připojeno.

Větší část regionu tvoří pohorské zemědělské oblasti, které neoplývají bohatstvím, a tamní lidé byli zvyklí cílevědomě pracovat, aby si udrželi ekonomickou soběstačnost. Okolnostmi byli nuceni držet pospolu. Ve druhé polovině 19. století začíná spolu s výstavbou železnice doba industrializace a první krůčky zaznamenává i horská turistika. S cílem zlepšit životní podmínky hlavně rolníků zde záhy vzniklo a rozvíjelo se družstevní hnutí, které bylo od počátku silně podporováno místní církví.

V té době se rovněž začíná rodit síť různých sdružení mládežnických, profesních a odborových organizací s katolickou orientací, institucionálně se opírající o diecézní a farní strukturu a usilující o materiální a morální povznesení pracujících. Tridentská církev tak nabízela plnohodnotnou alternativu k silícím marxistickým a socialistickým proudům. Myšlenkově přitom čerpala jak z německého prostředí (například spisy mohučského biskupa W. E. von Kettelera), tak i z italského světa (ekonom a sociolog bl. Giuseppe Toniolo).

Významnou roli v životě tridentských katolíků hrála Katolická akce, založená 1898, jež po desetiletí byla motorem všech snah o obnovu společnosti v křesťanském duchu, za velké angažovanosti laiků. Zaujímal rovněž důležitou úlohu prostředníka mezi potřebou přizpůsobit se nástupu moderního světa a snahami o jeho radikální odmítní některými katolíky.

Počátkem roku 1904 se biskupského úřadu ujal profesor morální teologie Celestino Endrici (1866 až 1940). Jeho vzdělanost a kulturní rozhled byly pro něj impulsem k modernizaci pastorace a k novému uspořádání diecézních struktur. Jeho heslo „znovu pokřesťanit společnost“ svědčí o tom, že obnovné úsilí mělo širší záběr než jen čistě církevní, neboť si uvědomoval specifické a zásadní místo věřících laiků v sociálním a policko-ekonomickém životě společnosti.

V témže roce byla založena *Unione politica e popolare del Trentino*, jako politická strana katolíků Trentina, a na scénu vstupuje **Alcide De Gasperi** (1881 až 1954), jeden z jejích

Trident za druhé světové války.

Foto: CSC media

čelných představitelů a pozdější italský premiér (1945 až 1953). Strana se zasazuje o jazykovou a kulturní autonomii oblasti, ale také si uvědomuje historické kořeny, jimiž je Trentino spojeno s Rakouskem, a neusiluje o připojení k Itálii. V takových snahách (takzvaný iredentismus) spatřuje ohrožení mírového soužití v mnohonárodnostním státě i mezi národy.

Obavy z války se bohužel naplnily o deset let později. V Trentinu jako součásti Habsburské monarchie byla vyhlášena mobilizace a asi šedesát tisíc mužů narukovalo převážně na haličskou frontu do bojů proti Rusku. Jedním z nich byl i **Luigi Lubich, Chiařin otec**, který již v prvních měsících utrpěl zranění a byl z první linie stažen.

Itálie zprvu zachovávala neutralitu, ale v květnu 1915 se po složitých diplomatických jednáních přidala na stranu Velké Británie, Francie a Ruska a vyhlásila válku Rakousku. Trident se tak ze dne na den stal válečnou zónou se všemi z toho plynoucími devastujícími účinky. **Biskup Endrici** ve svých pastýřských listech odmítal tehdy módní zneužívání války (zejména v Rakousku) pro vlasteneckou propagandu anebo její vnímání jako „trestu Božího“ za bezbožnost, kterou přinášela modernita. Morální autorita místní církve byla posilována i díky nezištné službě kněží poskytované decimovanému obyvatelstvu.

Jednou z obětí války byl také **Cesare Battisti**, vydavatel socialistického deníku *Il Popolo*, v jehož tiskárně pracovali a seznámili se Chiařini rodiče. Byl odsouzen rakouským soudem za velezradu a popraven.

Další z válečných pohrom spočívala v **nucené evakuaci obyvatel** Trentina, nařízené rakouskou vládou. Celkem odešlo asi sedmdesát tisíc lidí (za doprovodu 274 kněží a řeholníků), z nichž mnozí také do Čech a na Moravu (tam se narodila i Maria Tecilla, sestra Marca, prvního fokolarína). Nuceným emigrantem se kvůli své „politické nespolehlivosti“ stal rovněž biskup Endrici, jemuž byl roku 1916 zakázán vstup do diecéze, trvající až do konce války.

Ten oficiálně nastal 11. listopadu 1918 podpisem všeobecného příměří. Mírovou dohodou ze Saint-Germain (10. září 1919) bylo k Itálii připojeno celé území na jih od Brenneru, tedy i Jižní Tyrolsko a Trentino. Konec války byl pro civilní obyvatelstvo Tridentu

možná tím nejtěžším obdobím: čtvrtinu ze šedesátitisícového počtu obyvatel představovali váleční vyhnanci, navrátilivši se bez jakéhokoli materiálního zajištění; enormně narostla kriminalita, a ještě ke všemu se šířila epidemie takzvané španělské chřipky. Trentino patřilo po první světové válce k jedné z nejpostiženějších oblastí z celého evropského kontinentu.

Za této situace píše biskup Endrici list kněžím, v němž je vyzývá k aktivizaci věřících na poli sociálním, politickém a výchovném, neboť „každý, kdo pečuje o duše, musí mít po svém boku dobře organizovaný lid“. Znovu ožívají struktury družstevního hnutí a různá katolická sdružení; pod vedením Degasperiho se obnovuje *Partito pololare trentino* a rychle nachází společnou řeč s lidovci ve zbytku Itálie; v roce 1921 je Degasperio zvolen poslancem italského parlamentu a v roce 1924 se dokonce stává generálním sekretářem celonárodní Lidové strany.

V té době se však dominující politickou silou v zemi stávají Mussoliniho fašisté.

(Pokračování příště)
Jiří Kratochvíl

Tridentský arcibiskup
Celestino Endrici

Použitá literatura:

Maurizio Gentilini, *Chiara Lubich, La vita dell'unità tra storia e profezia*, Città Nuova, Roma 2019.

Lucia Abignente, *„Qui c'è il dito di Dio“*. Carlo de Ferrari e Chiara Lubich: *il discernimento di un carisma*, Città Nuova, Roma 2017.

Co jsem slyšela na počátku

Z Hnutí FOKOLÁRE

Setkání s Chiarou

Svědectví sestry M. Růženy od Ježíše opuštěného, trapistky

22. ledna 2021 se uzavřel rok, v němž jsme si připomínali - i na stránkách Nového města - 100. výročí narození Chiary Lubichové (nar. 22. ledna 1920). Její odkaz je však aktuální i nadále a čerpají z něho lidé různého duchovního povolání, jak o tom svědčí i následující svědectví, které nedávno přišlo do redakce.

Texty mše svaté na začátku nového roku mě přivedly k reflexi nad tím, co mi přineslo setkání s Chiarou Lubichovou: „**Ať ve vás zůstává to, co jste slyšeli od počátku. (...) A toto je zvěst, kterou jste slyšeli od počátku: abychom se navzájem milovali. Nemilujme pouhým slovem, ale opravdovým činem.**“ (1 Jan 2,24; 3,11.18)

Sr. M. Růžena (občanským jménem Zuzana Vlasáková) pochází z Prahy. Křesťanství začala poznávat koncem 80. let. Vstoupila do Kongregace sester Neposkvrněného Početí Panny Marie III. řádu sv. Františka z Assisi, kde složila 14. března 1998 věčné sliby. Nyní žije v trapistickém opatství Panny Marie pokoje v Dahlemu (Německo).

Tato slova jsem vztáhla na počátek mého křesťanského života, kdy jsem dostala milost seznámit se s Hnutím fokoláre. Podobně jako jsou první roky života dítěte rozhodující pro jeho další vývoj, tak je tomu i v našem duchovním životě. Do toho počátku zapadá mé první setkání s Chiarou skrze toto Hnutí. Protože to bylo první křesťanské společenství, které jsem jako „nový“ křesťan poznala, ovlivnilo to celou mou křesťanskou spiritualitu. Nikdy jsem toho nelitovala a jsem za to nesmírně vděčná.

Zmíněnou výzvu z Písma jsem vztáhla na sebe: „Ať v tobě zůstává to, co jsi slyšela na počátku...“ Co jsem slyšela na počátku? V jistém smyslu to bylo stále to samé: **abychom se navzájem milovali**. To se vinulo jako zlatá nit každým setkáním, každou myšlenkou od Chiary, kdy jsem dostávala „naservírované“ podstatné jádro křesťanské spirituality.

Vzpomínám si na cestu do Říma na mezinárodní setkání mládeže - Genfest - v roce 1990, kterého jsme se mohli poprvé oficiálně zúčastnit. Cestou zpět jsem si říkala: „Co jsem se dozvěděla nového?“ Odpověděla jsem si: „Vlastně nic. Bylo to stále to samé: ‚Milujte se navzájem!‘“

Uvědomila jsem si, že tato výzva, kterou Ježíš nazývá „novým přikázáním“, nebude nikdy dost opakovaná. Chiara nás tehdy nasměrovala, jak žít tuto vzájemnou lásku, aby nezůstalo jen u slov. Ani dnes, po třiceti letech, nemohu říct: „To stačí... To už znám.“

Za další velkou milost považuji **setkání s Ježíšem opuštěným**. První seznámení s ním proběhlo na přichovické faře,

kde jsem jednou seděla s P. Mirkem Šimáčkem a on mi vyprávěl o Ježíši opuštěném, přicházejícím v různých převlecích. Obraz, který jsem si v paměti uchovala v této podobě: *Dívka jde se svým snoubencem lesem a on se jí najednou ztratí z očí. Schová se za strom a pak na ni vykukne v ošklivém převleku. Dívka se samozřejmě vyděsí a začne utíkat. Ale jestliže svého snoubence opravdu zná a miluje, pozná ho, zastaví se, obrátí se a běží zpět, aby mu padla do náručí.* Nikdy mne neomrzí si tento obraz znovu a znovu připomínat.

Při tomto rozhovoru mi zahořelo srdce a já jsem si byla naprosto jistá, že on - Ježíš opuštěný - mě volá, abych ho hledala a nacházela ve všem, co mne potkává. Tato jistota mne již nikdy neopustila. Při věčných slibech (14. března 1998) jsem směla přijmout jeho jméno jako takzvaný přívlastek: S. M. Růžena od Ježíše opuštěného. Když o 10 let později (14. března 2008) Chiara zemřela, přijala jsem to jako testament poslaný Chiarou z nebe; testament, ve kterém mi říká: Pokračuj v tom, co jsi slyšela a dostala na počátku. MILUJTE SE NAVZÁJEM a MILUJ JEŽÍŠE V JEHO OPUŠTĚNOSTI.

sestra M. Růžena od Ježíše opuštěného

Foto: archiv sr. M. Růženy Vlasákové

Sestra Růžena při práci

V Loppianu

Z Hnutí FOKOLÁRE

Život gen

Koncert Gen Rosso

Mezinárodní kapela GEN ROSSO vznikla v roce 1966 v rámci Hnutí fokoláre. Jejím sídlem je italské Loppiano. Někdo ji zná z křesťanských zpěvníků, někteří si mohou vzpomenout na její veřejný koncert v Praze krátce po pádu komunismu. V letech 2009-13 byli u nás „pečení vaření“ - objeli devět škol České republiky s projektem proti šikaně pod názvem Silní bez násilí.

V sobotu 9. ledna k nám tato kapela opět zavítala, a to prostřednictvím TV Noe, která promítala její vánoční koncert.

„Ať jsou všichni jedno,“ to je poselství, které Chiara Lubichová odkázala

kapele na počátku jejího vzniku. Gen Rosso s touto myšlenkou vystupuje již 54 let. Na svém kontě má přes 2000

koncertů po všech kontinentech a přes 500 písní, které mají hloubku a neustálý životní náboj.

Kdo koncert sledoval, určitě potvrdí, že náboj stále mají. Kapela má ve svých řadách muzikanty z celého světa, a tak během vystoupení pozdravili spoustu mladých ze svých původních zemí.

Rozhovor s kapelou najdete spolu s ukázkami jejich tvorby a dalšími informacemi na <https://smagazin.signaly.cz/2101/gen-rosso-live-koncert-na-tv-noe-9-1>.

Jejich oficiální webové stránky jsou www.genrosso.com.

Už mě nebaví být „princezna Terezka“

Tereza Menšíková (25 let), vystudovala vysokou školu a konzervatoř a poté prožila osm měsíců v Loppianu, citadele Hnutí fokoláre, kde mimo jiné poznala GEN ROSSO... A hlavně začala poznávat Hnutí fokoláre a život gen.

● **Ahoj Terko, jak ses dostala k Fokoláre a k gen?**

Mám-li to zjednodušit, tak náhodou. Končila jsem studium a cítila jsem, že potřebuji vypadnout z prostředí, kde se kolem mě všichni dvávají, žení a mají děti, že než „potkám toho pravého“ mám něco zažít a netušila jsem, co to je. V té době byla v Loppianu sestra Ludmila Němcová, salesiánka, která mi řekla, že tam mají i programy pro mladé lidi z celého světa a že by byla možnost se jich zúčastnit. A tak jsem odstátincovala a vyjela.

● **Můžeš nám o životě gen v Loppianu říct víc?**

Program gen v Loppianu probíhá ve školách gen. Připomíná mi formaci našich animátorů v jednotlivých diecézích. Je složen z přednášek, her, výletů, duchovního programu, ale především je

založen na každodenním životě v multikulturní komunitě. Já osobně zatím gen nejsem, ale možná právě proto je zajímavé slyšet, co z mého pohledu gen znamená. Když se řekne gen, vybaví se mi mladý člověk plný života, který pouze nemluví o ideálech a snech, ale koná a sny plní.

Jelikož gen zatím nejsem, neúčastnila jsem se školy gen, ale Progetto giovani = Projekt pro mladé. Náš ročník byl pilotní, ale nyní můžu říct, že se z něj stala „realita“. Byli jsme namixovaní nejen kulturně - jeden z nás byl ateista, já a pár dalších holek nebyly gen, před Loppianem Hnutí neznaly atd. Délka pobytu byla velmi flexibilní - jde tam o to „zažít Loppiano“ = alespoň okusit spiritualitu Hnutí fokoláre. Mohli jste přijet na víkend nebo zůstat tři čtvrtě roku či víc. O to silnější bylo prožívat tam lockdown a karanténu, kdy se vše

zastavilo a vy jste byli uzavřeni v jednom domě s několika akčními Latino-američankami a Italkami. S odstupem vidím, že o to víc to naši skupinu spojilo a sjednotilo, dodnes jsme v kontaktu.

● **Doporučila bys mladým lidem tuto zkušenost? Co ti tento pobyt přinesl?**

Ano. Nechci, aby to znělo jako klišé, ale ten pobyt mi změnil život. Ne díky programu či přednáškám, ale každodennímu životu v jednom domě, v jedné vesnici s lidmi z naprosto odlišných kultur. Myslela jsem si, že se už dobře znám – tam jsem ale pochopila, že je stále kam růst. Když žijete s lidmi, kteří přemýšlejí úplně jinak, jí jiná jídla, mají různé postavený harmonogram dne, jinak vyjadřují lásku a prožívají víru, tak vás to změní. Pokud chcete a jste ochotni jít tomu vstříc. Získala jsem tam určitý životní nadhled a chuť do života (svůj podíl na tom jistě mělo i slunce, teplo a dobré jídlo!).

● **V čem se liší život gen v Loppianu a v České republice?**

Ehm. Gen začínám teprve poznávat, ale okem laika se mi nezdá, že by se tento život lišil. Snad pouze v tom, že spolu gen nebydlí v jednom domě. Naopak cítím tutéž jednotu a stejně velké přijetí jako v Itálii.

● **Chvíli jsi spolupracovala s Gen Rosso...**

Začalo to prostě. Juan, kytarista, se mi po příjezdu představil slovy: „Jsem Juan Francisco z Argentiny a jsem kytarista Gen Rosso.“ Já mu na to odpověděla, že to je super, ale „prosím tě, co to to Gen Rosso vlastně je?“ Tak začalo naše přátelství.

Nevím, jestli bych to nazvala spoluprací, ale kluci z Gen Rosso (ti, kteří nejsou fokolaríni) byli součástí *Progetto giovani* – díky tomu bydleli v klučičí části, a když zrovna nekonzertovali, byli s námi. S Juanem jsme pak natočili pár písní.

● **Co pro tebe znamená Fokoláre a co ti přináší či přineslo?**

Fokoláre je domov. Když jsem byla v Loppianu první den, brečela jsem radostí z neskutečného množství přijetí, projeveného slovy i fyzicky objetím. Momentálně začínám žít ve vlastním bytě – a opravdu bych zde ráda vytvořila právě takové prostředí, kde každý může být sám sebou, a proto, ale i přes-

S účastníky „Progetto giovani“ (Projekt pro mladé).

to být plně přijat a milován – bez podmínek.

Co mi to přineslo – mohla jsem poznat sebe samu i práci, kterou mám dělat, pochopit, jak své dary využít, a že v životě se dá neustále růst, pokud chcete a jste ochotni přijímat podněty a neuzavírat se. Zbavilo mě to strachu z otevřenosti – když jsem otevřená vůči druhým, stávám se v tu chvíli velmi zranitelnou a cele se vydávám druhému člověku. Může mě totiž odmítnout a mou otevřenost zradit či zneužít, časem se ale stane pravý opak.

● **Jaký je tvůj nezapomenutelný zážitek v Hnutí fokoláre?**

Asi ten, když jsem se seznámila s Juanem a nevěděla jsem, co to je Gen Rosso. Ale pak je spousta dalších. Více než zážitek samotný je to pocit přijetí a toho, že jste opravdu milovaní. Právě tato svoboda proměňuje. Jeden z momentů, který mě změnil, byl i moment poznání mé uzavřenosti. My, Evropané, Češi, máme v krvi určitou rezervovanost. Před odjezdem bylo internetové setkání celé citadely a jeden z Gen Rosso mě

vyzval, ať se podělím o své svědectví – dal mi ale plnou svobodu zda ano či ne. Řekla jsem mu tehdy, že nechci – že nemám co říct a měla jsem pocit, že by stejně nikoho má zkušenost nezajímala. Pak jsem vylezla ven a začala jsem na sebe být pořádně naštvaná. Říkám: „Bože, mě už nebaví být ta ‚princezna Tereška‘, která se na všechny pořád jen směje, něco si myslí, uměla by podat svědectví, ale nic neřekne, protože je uzavřená.“ Tato zkušenost vyústila v to, že jsem poslední večer dostala druhou možnost – říct své svědectví po mši svaté. To, že jsem projev sepsala, postavila se za ambon a přednesla jej v italštině, byl jeden z velmi silných a nezapomenutelných zážitků.

● **Co je z tvého pohledu důležité pro život gen v dnešní době, kdy trend mezi mladými spíše určuje počet sledujících na Instagramu, výstřední oblékání atd.?**

Myslím, že gen je především TADY a TEĎ a že právě to je recept, jak nepropadnout sociálním sítím a davovému šílenství – žít tam, kde jsem (to znamená v České republice, v práci, obklopená konkrétními lidmi), žít teď (nemyslet na to, co bude/bylo/mohlo by být) a být zkrátka reálně přítomná (komunikovat s člověkem, který je vedle mě a neuchýlit se do skrytu komunikace přes Messenger či bezcílného projíždění Instagramu či Facebooku a pohodlí ignorace druhého, když stojí vedle mě). Říká se to jednoduše, žije se to hůř. Ale když děláte malé kroky, tak snaha může přinést ovoce.

Díky, Terko!
Dvoustranu připravil
František Beneš

Na vánoční bohoslužbě v r. 2019 v Loppianu.

Hnutí fokoláre má novou prezidentku

Z HNUTÍ FOKOLÁRE

Margaret Karramová

Margaret Karramová

Generální shromáždění (24. ledna - 7. února 2021) zvolilo pro dalších šest let novou prezidentku.

Kdo je Margaret Karramová? Tato žena izraelské národnosti, palestinského původu, katolička, narozená v roce 1962, je bezpochyby člověk, kterému je vlastní cesta dialogu. Svědčí o tom vzpomínky z jejího dětství, které vyprávěla během celosvětového spojení (kolegamenta) po skončení Generálního shromáždění: Narodila se v rodině palestinského původu jako druhá ze čtyř sourozenců. Žila v Haifě, v oblasti Galilea, v místě, kde spolu žijí lidé ze tří monoteistických náboženství. Říká: „Rodičům záleželo na tom, abychom vyrůstali s pevnou vírou, zakořeněnou v Bohu, a v tomto duchu nás již od malička vychovávali. Pak jsem navštěvovala školu sester karmelitek (...) V této škole jsme byli všichni Arabové, ale většina muslimové. Takže jsem od mala, od svých šesti do osmnácti let, žila ve škole stále vedle někoho, kdo byl jiný.“ A dále: „Když mi bylo pět let, hrála jsem si jako všechny děti venku. Naši sousedé byli Židé. Kvůli napětí v této zemi když nás jejich děti viděly, vždycky nás nějak urážely. A jednou mě to tak ranilo, že jsem se vrátila domů s pláčem. Maminka mi řekla: „Teď si otři slzy, běž ven a pozvi ty děti (bylo jich asi pět, šest) k nám domů (...).“

Udělal jsem to, protože jsem poslechla maminku. Ony přišly. Maminka pekla arabský chléb, každému z nich dala jeden a řekla jim: ‚To odnese vaši rodině.‘ Vedlo to k tomu, že druhý den za námi přišli rodiče, aby nás poznali. Toto malé gesto pro mne bylo lekcí na celý život, že láska vyhátní nenávisť a jestli chci žít tak, aby se ve společnosti něco změnilo, nesmím hledět jen na to, co cítím, ale musím milovat toho, koho Bůh staví vedle mne.“

V katolické škole sester karmelitek v Haifě Margaret Karramová studovala kromě arabštiny a hebrejštiny také angličtinu, francouzštinu a italštinu.

Ve čtrnácti letech se setkala se spiritualitou Hnutí fokoláre, která ovlivnila celou její další životní cestu. Ve 23 letech se zasvětila Bohu jako fokolarínka společného života a v roce 1984 odešla do USA, kde vystudovala judaismus na Židovské universitě v Los Angeles.

Po návratu do vlasti se stala spoluzodpovědnou za Hnutí fokoláre ve Svaté zemi. Pracovala 14 let na Velvyslanectví Itálie v Jeruzalému. Spolupracovala také s různými komisemi a organizacemi pro podporu dialogu mezi monoteistickými náboženstvími.

Po boku Margaret Karramové bude stát ve funkci spolupředseda znovuzvolený Jesús Morán.

V roce 2013 byla vyznamenána cenou za usmíření „Mount Zion Award“, která jí a židovské vědkyni a badatelce Yisce Harniové byla udělena za nasazení pro rozvoj dialogu mezi různými kulturami a náboženstvími.

V roce 2014 o Letnicích reprezentovala Hnutí fokoláre při modlitbě za mír ve Vatikánských zahradách, kterou inicioval papež František a které se zúčastnili prezident Palestiny

Mahmúd Abbás a tehdejší prezident Izraele Šimon Peres.

V tomtéž roce ji Generální shromáždění Hnutí fokoláre zvolilo poradkyní mezinárodního centra. V roce 2016 jí byla udělena mezinárodní cena sv. Rity za podporu dialogu mezi křesťany, muslimy, Izraelity a Palestinci.

*Redakčně zpracováno
(Zdroj: www.focolare.org)*

Generální shromáždění zvolilo též celkem 22 poradců, pocházejících ze 16 zemí čtyř kontinentů. Mezi nimi je i znovuzvolený Vít Valtr z České republiky.

PETRA BYDLÍ NA VSI. V ZIMĚ SE ROZJELA NA NÁKUPY DO MĚSTA A V DECATHLONU VIDĚLA POHORY, KTERÉ SI UŽ DLOUHO PŘÁLA.

POHORKY Z LÁSKY

PODLE SKUTEČNÝCH UDÁLOSTÍ PÍŠE A KRESLÍ HElf A CZINA

BYLY VELMI DRAHÉ A MĚLI JEN JEDNO ČÍSLO. TO JEJÍ.

ALE POHORKY SE KUPUJÍ O ČÍSLO VĚTŠÍ...

PŘESTO SI JE KOUPILA. ALE DOMA SI POHORKY NĚKOLIKRÁT VYZKOUŠELA A DOSPĚLA K NÁZORU, ŽE BY OPRAVDU BYLO LEPŠÍ MÍT O ČÍSLO VĚTŠÍ.

A TAK JE JELA VRÁTIT.

POJEDEŠ SE MNOU DO MĚSTA NAKUPOVAT?

PETŘE SE NECHTĚLO DO MĚSTA ZNOVU TÁHNOUT, ALE UVĚDOMILA SI, ŽE KDYŽ JE TO OTRAVA PRO NI, JE TO OTRAVA I PRO JEJÍ KÁMOŠKU. TOHLE MŮŽE SPRAVIT JEN SKUTEK LÁSKY.

BYLA JSEM TAM VČERA DVAKRÁT A ÚPLNĚ MĚ TO VYSÁLO.

NEVADÍ, KDYŽ SE STAVÍME V DECATHLONU PRO PONOŽKY?

JASNĚ ŽE NE!

A CO SE NESTALO!

PETRA UVIDĚLA TY SAMÉ POHORY O ČÍSLO VĚTŠÍ A O 1000 KČ LEVNĚJŠÍ.

Hráli jsme si – a ejhle...

(ZA)MYŠLENKA

Nedávno jsem jako kněz připravoval na svatbu jedny snoubence. Byli dobří, nechali se (jako jedni z mála) docela snadno přesvědčit, že by nebylo marné se před svatbou trochu stáhnout, zmizet, a tak si vydechnout od předsvatebních starostí a trochu se duchovně připravit na přijetí svátosti manželství.

Den před svatbou jsme tedy strávili spolu.

Že nás přijaly sestry vincentky v Kněžském domově sv. Václava ve Staré Boleslavi, sice není to podstatné, nicméně vytvořily se tím pro nás ty pravé podmínky.

Po ranní mši svaté, kafičku, četbě a rozjímání Písma, obědě a svátosti smíření, přišel na řadu další důležitý bod programu – hra. Navrhl jsem, abychom si spolu zahráli ping-pong.

JENŽE...

- Vzal jsem s sebou jen dvě páčky, my jsme ale byli čtyři (byl s námi totiž

i jeden ze svědků) a hrát jsme chtěli všichni najednou. Připadlo nám to hezčí a také nebylo zas tolik času.

- V kněžském domově pro staré a nemocné kněze se nepočítalo s ping-pongovým stolem.

- Bylo hezky, a tak bylo jasné, že budeme hrát venku. Tam ovšem trochu foukal vítr.

VÍTE, CO JSME UDĚLALI?

Řekli jsme si: S páčkami, u stolu a bez větru, umí hrát kdekdo, ale borci, ti se nevzdávají a hrají v podmínkách, které jsou. (Upozorňuji, že nikdo z nás tuto hru vlastně nehraje, a když, tak jen z legrace.)

TAKŽE...

- Za další dvě páčky nám posloužily tvrdé desky A4, které jsme já i svědek objevili ve své výbavě.

- Nedostatek stolu a přebytek foukání větru se stal zdrojem různých překvapení a...

- ... byla při tom legrace.

Když jsem druhý den zkoušel přemýšlet, co mladému páru při svaatebním ob-

řadu v kostele řeknu jako „slovo na cestu“, nic mě nenapadlo. Pak jsem si uvědomil, že to naše včerejší hraní takzvaného „ping-pongu“ bylo hezkým dárkem pro život, že je velmi podobné životu.

Totíž...

Rádi bychom žili hezky a dobře, jenže podmínky pro to, zdá se, nejsou.

Nemáme tolik peněz, kolik bychom potřebovali, bytové podmínky nejsou ideální – stále něco chybí. V zaměstnání je to podobné.

K tomu nedokonalé právní předpisy, nedokonalá politika, špatně fungující úřady.

Narážíme na chyby své i svých bližních, své ženy, svého muže, rodičů i svých dětí.

Co dělat?

Dá se i rezignovat. Nedělat nic, čekat, nadávat.

My jsme ale zakusili něco jiného. Když přijmeme životní podmínky takové, jaké jsou, když přijmeme sami sebe, své bližní i s jejich chybami a pustíme se do toho, dá se žít plně a člověk se u toho docela i nasměje.

Ejhle, na co člověk přijde, když si hraje.

Miroslav Cúth

UPŘÍMNÝ BÁSNÍK MNOHA ROZPORŮ

Zkuste zapomenout na poučení učitelů českého jazyka a jen si představte malého kluka v chudém bytě na pražském Žižkově před více než sto lety.

VEČERNÍ PÍSEŇ

*Když bylo dobře mamince,
bylo i pěkně v našem bytě.
Hmoždír, který stál na skřínce,
zatřpytil se a okamžitě
skla oken, po nichž před chvílkou
plakalo ještě bílé jíní,
svítila opět po kuchyni,
kde vonělo to vanilkou.*

*Když zpívala, hned vesele
spustili ptáci před okny nám.
Měla-li mráček na čele,
odletěli hned ptáci jinam.
Zmlkli jsme rázem, ztichl smích.
I černé kotě, které tlapkou
pohrávalo si se skořápkou,
dívalo se jí po očích.*

*Když padala již únavou
a večer spát nás odnášela,
tu rukou drsnou od popela
stlala nám měkce pod hlavou.
V hořáku ještě přede plyn
a nad pelestí přechází nám,
podobaje se pavučinám,
velikánský stín mamčin.*

Dnes už tak šťastně neusínám.

Maminka autora těchto veršů byla zbožná katolička a otec přesvědčený socialista; později o tom napíše: „Tyto protiklady mi také trochu zůstaly - v životě i v poezii.“ Takže ve svých vzpomínkách popisuje až mystické zkušenosti a přitom sám levicově smýšlející vstoupil v roce 1920 (hned při jejím založení) do komunistické strany. Odtud byl po devíti letech vyloučen za podpis manifestu, který protestoval proti bolševizaci. Podobně jako se v roce 1977 zařadil mezi první chartisty. Umělec patřil k avantgardě, byl členem Devětsilu, zkrátka patří mezi naši literární elitu. Jeho dílo je rozsáhlé a silné. A bylo oceněno i mezinárodně - v roce 1984 mu byla udělena Nobelova cena míru za literaturu.

Letos v lednu jsme si mohli připomenout 35. výročí jeho úmrtí (10. ledna 1986) a v září uplyne 130 let od jeho narození (13. září 1901). Jeho jméno je ukryto v TAJENCE.

A					
B					
C					
D					
E					
F					
G					
H					

A/ území, na kterém se dnes nachází Izrael a Palestina

B/ doručovací údaj

C/ prvek objevený Marií Curie-Sklodowskou

D/ patříci Osifovi

E/ umělecký sloh z přelomu 19. a 20. století (Art nouveau)

F/ uniforma sluhů

G/ náhle, prudce

H/ pták, který za rok neudělá ani krok

ODVAHU!

TO PŘEJDE!

JE NEUTĚŠITELNÝ!

UŽ NEVÍM,
CO MU ŘÍCT!

KAPKY
PROTI BOLESTEM!

Walter Kostner

Nově zvolená prezidnetka Margaret Karramová (vpravo) s dr. Lindou Ghisoniovou, podsekretářkou sekce pro laiky Úřadu pro laiky, rodinu a život.

Účastníci generálního shromáždění se setkali s papežem

Maria Voce, dosavadní prezidentka Hnutí fokoláre, zdraví kardinála Kevinu Josepha Farrella (vlevo), prefekta vatikánského Úřadu pro laiky, rodinu a život.

Fota: © CSC Audiovisivi

6. února přijal papež František účastníky Generálního shromáždění Hnutí fokoláre na soukromé audienci. Část z nich byla přítomna v aule Pavla VI. ve Vatikánu a většina připojena elektronicky.

V úvodu papež pozdravil všechny členy Hnutí fokoláre a povzbudil je, aby zůstali věrní původnímu zdroji svého charismatu a zároveň setrvali v dialogu s novými sociálními a kulturními situacemi. Vyzval je, aby se vyvarovali veškeré sebestřednosti, aby přijali každou krizi jako příležitost k růstu, aby svědčili o bratrské lásce, která překonává všechny překážky, a stále více posilovali synodalitu. Na závěr je vyzval, aby vytrvale následovali zakladatelku Hnutí Chiaru Lubichovou a naslouchali výkřiku Krista v jeho opuštěnosti na kříži, jež je srdcem křesťanství i charismatu Hnutí fokoláre. Přinášíme několik myšlenek z jeho projevu (více viz www.focolare.cz nebo www.radiovaticana.cz):

„Nelze žít bez krize. Krize jsou požehnáním jak na přirozené rovině, krize v růstu dítěte až po dospělost jsou důležité, tak v životě institucí. (...) Vždy je zde pokušení proměnit krizi v konflikt. Konflikt je ošklivý, může se stát ošklivým, může rozdělovat, ale krize je příležitostí k růstu. Každá krize je povoláním k nové zralosti, je to čas Ducha, který vyvolává potřebu aktualizace, aniž bychom ztráceli odvahu tváří v tvář lidské složitosti a jejím rozporům.“

„Cíl vašeho charismatu se shoduje s úmyslem, který Ježíš předložil Otcí ve své poslední velké modlitbě: ‚ať všichni jsou jedno‘ (Jan 17,21) (...) Tento záměr vyžaduje úsilí dvojím směrem: vně Hnutí a uvnitř něho. Pokud jde o jednání navenek, povzbuzují vás, abyste byli – a v tom dala služebnice Boží Chiara Lubichová mnoho příkladů – svědky blízkosti druhým skrze bratrskou lásku, která překonává všechny bariéry a dotýká se všech lidských situací. Překonávejte bariéry, nebojte se! Je to cesta bratrské blízkosti, která přináší přítomnost Vzkříšeného Krista lidem naší doby, počínaje chudými, nejmenšími a vyřazenými; pracujte společně s lidmi dobré vůle na prosazování spravedlnosti a míru.“

„Následujte zakladatelku Chiaru Lubichovou trvalým nasloucháním Kristova výkřiku opuštěnosti na kříži, který projevuje lásku v nejvyšší míře. Milost, jež z toho vyplývá, dokáže v nás, slabých a hříšných, probouzet velkorysé a někdy hrdinské odpovědi; je schopna proměňovat utrpení, a dokonce i tragédie, ve zdroj světla a naděje pro lidstvo. V tomto přechodu ze smrti do života se nachází jádro křesťanství a také vašeho charismatu.“